

УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Т. Є. Воронкова, к.е.н., професор
Д. М. Мельник, магістр
Київський національний університет технологій та дизайну

Сучасна економіка країни знаходиться в умовах постійних змін зовнішнього і внутрішнього середовища під впливом економічних і політичних факторів. Ця нестабільність вимагає від держави, суспільства, суб'єктів господарювання пошуку не тільки шляхів адаптації до змінних умов, а й запровадження проактивних заходів забезпечення системи економічної безпеки підприємств.

Розв'язання багатогранної проблеми економічної безпеки постійно знаходиться в центрі уваги українських і зарубіжних вчених. Останніми роками численними є публікації, пов'язані з дослідженням окремих питань проблеми, з теорією і практикою економічної безпеки. До них відносяться питання економічної безпеки в контексті економічної категорії [1, 2, 3], концептуальних засад економічної безпеки [4, 5], підприємництва [6], в розрізі окремих видів економічної діяльності та конкурентоспроможності країни і суб'єктів господарювання [7, 8], в напрямі залучення іноземного капіталу [9]; як результату управлінської діяльності [10, 11].

Поняття «економічна безпека» для України є відносно новим, яке почало вживатися в економічній науці і офіційних документах на початку 90-х років минулого сторіччя з набуттям незалежності країни. Взагалі термін «безпека» походить від латинського слова «securitas», що перекладається як «без турботи, страху». Етимологічно термін «безпека» походить із грецької і означає «володіти ситуацією». В Оксфордському тлумачному словнику безпеку інтерпретують як: «1) свобода чи захист від небезпеки чи тривоги; 2) заходи, вжиті для гарантування безпеки країни, особи, цінності» [12].

Аналіз сучасних зарубіжних та вітчизняних наукових джерел дозволив класифікувати підходи різних авторів щодо сутності і ознак економічної

безпеки: а) як процес задоволення потреб; б) з точки зору захисту національних інтересів держави, суб'єктів господарювання, індивідів; в) як стан об'єкта системи; г) як умова стабільного, стійкого розвитку; д) як властивості елементів системи; е) як система попередження заподіяння шкоди; є) як вияв системи заходів безпеки; ж) з точки зору економічної стійкості та незалежності країни; з) як сукупність умов та факторів; і) як динамічний розвиток елементів системи. Існує необхідність в подальшому дослідженні поняття економічної безпеки підприємства та створенні ефективного механізму її забезпечення, для цього слід, на першому етапі, сконструювати ієрархічну структуру функціональних складових економічної безпеки підприємства, яка дасть змогу виділити найбільш значимі області. Головною метою побудови такої системи є надання допомоги менеджменту підприємств вчасно виявити небезпеку та мінімізувати її вплив на діяльність суб'єктів господарювання.

На наш погляд, сутність економічної безпеки підприємства найбільш повно розкривається через систему її функціональних складових (підсистем), які поділяємо на внутрішньовиробничі і комунікаційні. Під функціональними складовими економічної безпеки підприємства розуміється сукупність основних напрямів, щодо забезпечення його економічної безпеки, що істотно відрізняються один від одного за своїм змістом і призначенням. Внутрішньовиробничі складові економічної безпеки пов'язані з основними сферами діяльності підприємства, в той час як комунікаційні складові – забезпечують як зовнішні так і внутрішні зв'язки між окремими елементами економічної безпеки підприємства.

Вважаємо, що до складу економічної безпеки промислового підприємства доцільно включати таку систему функціональних складових: внутрішньовиробничі (організаційно-управлінська, фінансова, кадрово-інтелектуальна, виробничо-технологічна, інвестиційно-інноваційна, екологічна, та силова) і комунікаційні (інформаційно-правова, ринкова, інтерфейсна). Запропонований перелік функціональних складових і визначення за кожною із

них напрямів дії внутрішніх та зовнішніх загроз є основою для формування ефективного механізму управління економічною безпекою підприємства.

Список використаної літератури:

1. Губський Б. В. Пріоритети забезпечення економічної безпеки в контексті глобалізації української економіки // Національна програма забезпечення економічної безпеки в контексті стратегії соціально-економічного розвитку України: Матеріали Круглого столу / Відп. Ред. С. І. Пирожков, Б. В. Губський, А. І. Сухоруков. – К.: Національний інститут українсько-російських відносин при Раді національної безпеки і оборони України, 2001. – С. 121.
2. Жаліло Я.А. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: Монографія. / Я.А. Жаліло. – К.: НІСД, 2003. – С. 53-87.
3. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: монографія / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М. Макуха та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2009. – 312 с.
4. Геєць В. М. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / В. М.Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк. –Х.: ВД «Інжек», 2006. – 240 с.
5. Кириченко О. А. Організаційно-правове забезпечення функціонування системи економічної безпеки України / О. А. Кириченко // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2010. – № 1. – С.54-59.
6. Козак О. В. Проблеми розвитку малого підприємництва в Україні / О. В. Козак // Сучасні проблеми інноваційного розвитку держави: матеріали IV наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ, 2010. – 151 с.
7. Похилюк В. В. Держава в транзитивній економіці: регулювання економіки, аналіз та стан економічної безпеки: / В. В. Похилюк. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 403 с.
8. Ляшенко О.М. Забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах глобалізації // Вісник Тернопільського національного економічного університету. Тернопіль: Економічна думка. – № 5. – 2007. – С.357-359.
9. Тумакова М. С. Экономическая безопасность государства в разрезе привлечения иностранных инвестиций / М. С. Тумакова // Економіка та фінанси в умовах глобалізації: досвід, тенденції та перспективи розвитку: зб. тез II Міжнародної наук.-практ. конф. – Макіївка, 2010. – Том III. – 164 с.
10. Реверчук Н. Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур: [монографія] / Н. Й. Реверчук. – Львів: ЛБІ НБУ, 2004. – 195 с.
11. Предборський В. А. Економічна безпека держави / В. А. Предборський. – К.: Кондор, 2005. – 391 с.
12. Oxford Advanced Learner's Dictionary. – Oxford, 1995. – P. 1062. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SND_2012/Economics/4_100344.doc.htm.